

Sygn. akt I A Ca 616/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 listopada 2020 roku

Sąd Apelacyjny w Poznaniu, I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący Ewa Staniszevska
Sędziowie Małgorzata Goldbeck-Malesińska
Bogdan Wysocki

po rozpoznaniu w dniu 18 listopada 2020 roku

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa W. P.

przeciwko Towarzystwo (...) S.A. z siedzibą w W.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 13 marca 2019r., sygn. IC 1399/18

I. zmienia zaskarżony wyrok częściowo:

a) w punkcie 1 i obniża zasądzoną tam kwotę 139.000 zł do kwoty 112.000 zł

(sto dwanaście tysięcy), oddalając powództwo o kwotę 27.000 zł;

b) w punkcie 1a) i obniża tylko podaną tam kwotę 82.000 zł do kwoty 60.000 zł, oddalając powództwo o odsetki ustawowe za opóźnienie od kwoty 22.000 zł;

c) w punkcie 1b) i obniża tylko podaną tam kwotę 57.000 zł do kwoty 52.000 zł, oddalając powództwo o odsetki ustawowe za opóźnienie od kwoty 5.000 zł;

II. oddala apelację w pozostałej części;

III. nie obciąża powódki przypadającą na nią częścią kosztów postępowania apelacyjnego pozwanego.

Bogdan Wysocki Ewa Staniszevska Małgorzata G. – Malesińska

Sygn. akt I A Ca 616/19

UZASADNIENIE

W sprawie z powództwa W. P. przeciwko Towarzystwu (...) S.A. w W. Sąd Okręgowy w Poznaniu wyrokiem z dnia 13 marca 2019r. w punkcie 1 - zasądził od pozwanego na rzecz powódki tytułem zadośćuczynienia kwotę 139.000 zł (sto trzydzieści dziewięć tysięcy złotych) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie:

a/ od kwoty 82.000 zł od dnia 22 marca 2013r. do dnia zapłaty,

b/ od kwoty 57.000 zł od dnia 4 sierpnia 2018r. do dnia zapłaty;

w punkcie 2 - zasądził od pozwanego na rzecz powódki tytułem odszkodowania kwotę 17.580 zł (siedemnaście tysięcy pięćset osiemdziesiąt złotych) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie:

c/ od kwoty 5.640 zł od dnia 22 marca 2013r. do dnia zapłaty,

d/ od kwoty 11.940 zł od dnia 4 sierpnia 2018r. do dnia zapłaty;

w punkcie 3 - w pozostałym zakresie powództwo oddalił; w punkcie 4 - zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 7.899 zł tytułem zwrotu kosztów procesu; w punkcie 5 – nakazał ściągnąć od pozwanego Towarzystwo (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz Skarbu Państwa – Sąd Okręgowy w Poznaniu kwotę 6.883,88 zł tytułem zwrotu kosztów sądowych.

W uzasadnieniu wyroku Sąd powołał się na następujące fakty i wnioski prawne.

W dniu 27 października 2012r. powódka W. P. uległa wypadkowi komunikacyjnemu w Ł.. Kierujący motorowerem marki (...) o nr rej. (...) M. S. oraz kierujący pojazdem marki P. K. L. naruszając zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym doprowadzili do zderzenia prowadzonych przez nich pojazdów. Sprawcą wypadku był prowadzący skuter M. S.. Poszkodowaną w ww. zdarzeniu została 16- letnia wówczas powódka W. P., która była pasażerką prowadzonego przez M. S. motoroweru.

W trakcie wypadku powódka miała na głowie kask ochronny.

Pojazd sprawcy wypadku w dacie zdarzenia posiadał ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych u pozwanego.

Powódka w okresie od 27 października 2012r. do 18 grudnia 2012r. przebywała na Oddziale Chirurgicznym (...) Zespołu (...) w P.. Przez 2 miesiące hospitalizacji była osobą leżącą, nie mogła się ruszać, miała założony kołnierz ortopedyczny, miała oddawany tlen z uwagi na obite płuco. Do tego doszły odleżyny na lewej pięcie i martwica skóry.

W wyniku zdarzenia powódka doznała licznych i poważnych obrażeń ciała polegających na:

- urazie miażdżycowym lewej goleni,
- otwartym złamaniu poprzecznego dalszej części trzonu lewej piszczeli z przemieszczeniem,
- złamaniu kostki przyśrodkowej lewej,
- wielkofragmentowym złamaniu kości strzałkowej lewej,
- złamaniu awulsyjnym wyniosłości międzykłykciowej przedniej piszczeli lewej,
- głębokiej rany lewego dołu podkolanowego z uszkodzeniem struktur głębokich,
- wstrząśnieniu mózgu,
- rany tłuczonej głowy,
- otarciu naskórka twarzy,
- złamaniu kłykcia potylicznego lewego,
- złamaniu I i IX żebra po stronie lewej,
- stłuczeniu dolnego płata lewego płuca z wysiękiem w lewej jamie opłucnej,
- niedokrwistość,
- opóźnionym wzroście trzonów piszczeli i strzałki.

W wyniku wypadku i obrażeń ciała jakich doznała powódka, powstały u niej także blizny pourazowe twarzy i kończyny dolnej lewej oraz blizny pooperacyjne kończyny dolnej lewej. Pod lewym kolaniem W. P. ma wgłębienie widoczne gołym okiem pozostałe po głębokiej ranie nogi, łydka lewa uległa znacznej deformacji, które jest nieusuwalna.

Powódka z powodu opóźnienia zrostu trzonu obu kości podudzia poddana została rehabilitacji i fizjoterapii. Powódka miała badania kontrolne w (...) w Szpitalu (...). Następnie od 18 września 2013r. do 25 września 2013r. z powodu powstania stawu rzekomego kości piszczelowej lewej powódka hospitalizowana była w Oddziale Ortopedycznym Szpitala Wojewódzkiego w P.. Wówczas powódka przeszła zabieg operacyjny wymiany zespolenia metalowego wewnętrznego kości piszczelowej lewej. Powódka nadto była poddawana dalszej rehabilitacji, w tym w warunkach domowych. Następnie w dniu 12 maja 2015r. powódka została przyjęta na Oddział Ortopedii i (...) Urazowej Szpitala Wojewódzkiego w P.. U powódki przeprowadzono zabieg operacyjny polegający na usunięciu gwoźdźcia śródszpikowego z kości piszczelowej. Potem powódka nosiła ortezę, by odciążać nogę i stymulować wzrost kości. Chodziła wówczas o kulach, zaczęły się pierwsze wzrosty. Był to mozolny proces. Od tego momentu na polecenie lekarza chodziła bez kul.

Powódka wymagała opieki i pomocy osób trzecich (matki) w następujących okresach:

- przez okres trzech miesięcy (90 dni) w wymiarze 10 godzin na dobę (90 dni x 10 godzin x 10 zł = 9.000.000 zł),
- przez okres czterech miesięcy (120 dni) w wymiarze czterech godzin na dobę (120 dni x 4 godziny x 10 zł = 4.800 zł),
- przez sześć miesięcy (180 dni) w wymiarze dwóch godzin na dobę (180 dni x 2 godziny x 10 zł = 3.600 zł),
- przez cztery tygodnie (28 dni) w wymiarze trzech godzin na dobę (28 dni x 3 godziny x 10 zł = 840 zł),
- przez dwa miesiące (60 dni) w wymiarze jednej godziny na dobę (60 dni x 1 godzina x 10 zł = 600 zł).

Koszty opieki osób trzecich w okresie kiedy powódka wymagała opieki i pomocy osób trzecich wyniosły łącznie 18.840 zł (9.000 zł+4.800 zł+3.600 zł+840 zł+600 zł).

Pomoc świadczona była przez mamę. Po wyjściu ze szpitala powódka w zasadzie leżała jeśli wstawała to szła do toalety, do łazienki bądź na posiłek. Z pomocy mamy korzystała przez okres niespełna 1,5 roku po wypadku. Same zmiany opatrunków mama powódki wykonywała przez rok od wyjścia W. P. ze szpitala, do czasu aż się rany wygoiły.

Pismem z dnia 20 grudnia 2012r. pełnomocnik powódki - (...) SA zgłosił roszczenia powódki wobec ubezpieczyciela, z którym zawarta została umowa obowiązkowego ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych sprawcy tj. wobec (...) S.A. Powódka wniosła o wypłatę na jej rzecz 120.000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną na skutek wypadku krzywdę oraz wypłatę 6.000 zł stanowiącej zwrot kosztów opieki osób trzecich.

Po przeprowadzeniu postępowania likwidacyjnego pozwany uznał swoją odpowiedzialność co do zasady i ostatecznie decyzją z dnia 21 marca 2013r. przyznał powódce zadośćuczynienie w łącznej wysokości 38.000 zł oraz kwotę 1.260 zł tytułem zwrotu kosztów opieki osób trzecich nad powódką po wypadku.

W dniu wypadku powódka miała ukończone 16 lat. Była osobą całkowicie zdrową, nigdy nie brała udziału w wypadkach ani nie ulegała kontuzjom. Przed zdarzeniem powódka była aktywna fizycznie, grała w koszykówkę, jeździła na rowerze. Przed wypadkiem powódka zaczęła uczęszczać do klasy I (...) w G., uczyła się dobrze, w gimnazjum miała średnią ocen 4,5. Po wypadku w związku z hospitalizacją i leczeniem szpitalnym powódka nie chodziła do szkoły przez okres roku. Nie uzyskała zgody na nauczanie indywidualne z uwagi na znaczną odległość między szkołą a miejscem zamieszkania (60 km). Z tego względu nie otrzymała promocji. Od września 2013r. powódka zaczęła uczęszczać do liceum. W 2014r. powódka przerwała naukę w szkole, z uwagi na ciążę. Od września 2016r. do listopada 2016r. powódka uczyła się w liceum dla dorosłych, ale naukę przerwała z uwagi na konieczność sprawowania opieki nad dzieckiem. W kwietniu 2015r. urodziła syna a w grudniu 2015r. zakończyła związek z ojcem dziecka. Jest zatrudniona jest na 1/2 etatu jako opiekun w autobusie szkolnym za wynagrodzeniem w wysokości 850 zł miesięcznie.

Do pracy dojeżdża 7 km do K., za dowóz płaci 70 zł. Miesięcznie. Korzysta także ze świadczenia wychowawczego 500+ i zasiłku rodzinnego w wysokości 95 zł miesięcznie. Powódka mieszka wraz z dzieckiem i bratem w mieszkaniu swoich rodziców w (...), partycypując w kosztach utrzymania mieszkania w wysokości 200 zł miesięcznie. Nadto pokrywa w części miesięczne koszty wyżywienia - 150 zł, zakupu środków chemicznych i czystości - 50 zł. Powódka ponosi także miesięczne koszty kupna odzieży i obuwia - 50 zł, kosmetyków - 30 zł - 50 zł, telefonu -180 zł.

Obecnie W. P. ma 23 lata. W następstwie przebytego wypadku w dalszym ciągu odczuwa jego skutki tj. ograniczenia ruchomości lewej nogi, dolegliwości bólowe. Korzysta z leków przeciwbólowych, które bierze 2-3 razy w tygodniu. Powódka była pod opieką lekarza ortopedy. Obecnie nie jest pod stałą opieką lekarzy specjalistów, nie stać jej na prywatne wizyty u ortopedy czy rehabilitanta a jest to konieczne choćby z uwagi na okresowe opuchlizny nogi czy duży przykurcz. Terminy wizyt w ramach NFZ są odległe a i tak wymagają odbywania podróży do G. czy P..

Powódka na skutek wypadku doznała łącznie 59 % trwałego uszczerbku na zdrowiu i ma deficyty ruchu w obrębie stawu kolanowego lewego oraz ruchu w stawie skokowym zgięcia grzbietowego. Te zmiany wpływają na ogólną sprawność organizmu powódki, natomiast nie wpływają na jej aktywność życiową, jak i w niewielkim stopniu ograniczają jej ogólną sprawność organizmu. Powódka ma blizny pourazowe twarzy i kończyny dolnej lewej oraz blizny pooperacyjne kończyny dolnej lewej. Obecnie nie ma możliwości likwidacji powstałych blizn. Pielęgnacja maściami witaminowymi i leczniczymi, ewentualna laseroterapia, mogą doprowadzić wyłącznie do zmniejszenia widoczności blizn poprzez ich odbarwienia i spłaszczenia, ale nie do ich całkowitego usunięcia.

Nadto następstwa wypadku wpłynęły na życie powódki w ten sposób, że powódka nie może jeździć na rowerze, ani uprawiać w zasadzie żadnego sportu, nie wychodzi też na dłuższe spacer, gdyż noga lewa bardzo szybko się męczy i nie może jej nadwyręzać. Stąd nie może jeździć w góry a nad morze się wstydzi z uwagi na blizny i deformacje nogi lewej, nie może nosić obuwia na obcasach, latem zakłada na nogi rajstopy lub ubiera spodnie z długimi nogawkami w celu ukrycia szpecących ją blizn. Bliznę na twarzy – na lewym łuku brwiowym 8-9 centymetrową powódka zakrywa makijażem i grzywką. W okresie letnim puchnie jej lewa noga. Zaczyna także odczuwać ciągle obciążanie prawej nogi i zdrowego kolana. Z uwagi na małą ilość ruchu przytyła, przy wzroście 161 cm waży 70 kg.

Sąd Okręgowy wskazał, że poszkodowany, który w wyniku czynu niedozwolonego doznał uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia, może domagać się rekompensaty za szkody niemajątkowe, a zwłaszcza odpowiedniej sumy tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę (art. 445 § 1 k.c.).

Ustalając wysokość zadośćuczynienia Sąd kierował się następującymi przesłankami: rodzajem obrażeń i rozmiarem związanych z nimi cierpień fizycznych i psychicznych powódki, ich nasileniem i czasem trwania, stopniem kalectwa, nieodwracalnością następstw wypadku i trwałością doznanych przez nią cierpień. Mając na względzie stopień doznanych obrażeń somatycznych i ich nieodwracalność, długotrwały proces leczenia i związane z nim cierpienia fizyczne i także psychiczne, stopień doznanego trwałego uszczerbku na zdrowiu oraz powiązane z nim negatywne następstwa związane z ograniczeniem niektórych możliwości życiowych, znaczny uszczerbek na zdrowiu (59%), blizny i oszpecenia ciała młodej kobiety, długotrwałość leczenia, nieodwracalne skutki uszkodzenia ciała w zakresie komfortu życia i sprawności organizmu, zaburzenia w normalnym funkcjonowaniu zwłaszcza latem, zupełna niemożność uprawiania sportu - Sąd doszedł do przekonania, że tytułem zadośćuczynienia należała się powódce żądana kwota w wysokości 139.000 zł. W ocenie Sądu kwota żądana przez powódkę jako uzupełnienie zadośćuczynienia za szkodę na jej osobie w wysokości 139.000 zł jest adekwatna do rozmiaru poniesionej krzywdy i to przy uwzględnieniu kwoty 38.000 zł wypłaconej już wcześniej przez pozwanego. Dlatego orzeczono jak w pkt 1 sentencji wyroku.

Ponadto powódka dochodziła odszkodowania na podstawie art. 444 § 1 k.c. z tytułu poniesionych koniecznych wydatków, kosztów opieki i pomocy osób trzecich w trakcie leczenia powypadkowego.

Prawo poszkodowanego w wypadku do ekwiwalentu z tytułu zwiększonych potrzeb, polegających na konieczności korzystania z opieki osoby trzeciej, nie jest jednak uzależnione od wykazania, iż poszkodowana efektywnie wydała odpowiednie kwoty na koszty opieki. W szczególności odszkodowanie należy się wierzycielowi również w wypadku, gdy opiekę sprawowali bezpłatnie członkowie jego rodziny. W takim wypadku, zdaniem Sądu,

wysokość odszkodowania z tego tytułu należy obliczyć według obowiązujących w danym okresie stawek godzinowych wynagrodzenia za pracę opiekuna. Za najbardziej miarodajny odnośnik w tym zakresie uznać należało stawki wynagrodzenia pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, które wynoszą średnio 10 zł za godzinę. Nie jest to kwota w żaden sposób wygórowana jeśli się zauważy, że minimalna stawka godzinowa w 2019r. wynosi 14,7 zł brutto.

Zważywszy na poważny uszczerbek na zdrowiu powódka wymagała opieki i pomocy osób trzecich (matki) w następujących okresach:

- przez okres trzech miesięcy (90 dni) w wymiarze 10 godzin na dobę (90 dni x 10 godzin x 10 zł = 9.000.000 zł),
- przez okres czterech miesięcy (120 dni) w wymiarze czterech godzin na dobę (120 dni x 4 godziny x 10 zł = 4.800 zł),
- przez sześć miesięcy (180 dni) w wymiarze dwóch godzin na dobę (180 dni x 2 godziny x 10 zł = 3.600 zł),
- przez cztery tygodnie (28 dni) w wymiarze trzech godzin na dobę (28 dni x 3 godziny x 10 zł = 840 zł),
- przez dwa miesiące (60 dni) w wymiarze jednej godziny na dobę (60 dni x 1 godzina x 10 zł = 600 zł).

Koszty opieki osoby trzeciej w okresie kiedy powódka wymagała opieki i pomocy wyniosły łącznie 18.840 zł (9.000 zł+4.800 zł+3.600 zł+840 zł+600 zł). Koszty te, ich konieczność i celowość tak co do zasady jak i rozmiaru oraz wysokości potwierdza opinia biegłego sądowego specjalisty w ortopedii i chirurgii urazowej dr n. med. P. J. (k. 151).

Z tego względu Sąd mając na względzie wyplaconą przez pozwanego na rzecz powódki kwotę 1.260 zł, zasądził za ten okres odszkodowanie z tytułu kosztów opieki osoby trzeciej w łącznej kwocie 17.580 zł (18.840 zł – 1.260 zł) i dlatego orzekł jak w pkt 2 sentencji wyroku).

Podstawę rozstrzygnięcia o odsetkach ustawowych stanowiły przepisy art. 481 § 1 i 2 k.c. oraz art. 14 ustawy z dnia 22 maja 2003r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, który w przypadku dochodzenia świadczenia z tytułu obowiązkowych umów ubezpieczenia (jak ma to miejsce w rozpoznawanej sprawie) stanowi *lex specialis* w stosunku do ogólnego przepisu art. 817 k.c. Zgodnie z treścią powołanego przepisu ustawy ubezpieczeniowej, zakład ubezpieczeń wypłaca odszkodowanie w terminie 30 dni, licząc od dnia złożenia przez poszkodowanego lub uprawnionego zawiadomienia o szkodzie. W przypadku, gdyby wyjaśnienie w powyższym terminie okoliczności niezbędnych do ustalenia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń albo wysokości odszkodowania okazało się niemożliwe, odszkodowanie wypłaca się w terminie 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe, nie później jednak niż w terminie 90 dni od dnia złożenia zawiadomienia o szkodzie, chyba że ustalenie odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń, albo wysokości odszkodowania zależy od toczącego się postępowania karnego lub cywilnego.

W przypadku kwoty 139.000 zł odsetki należą się :

a/ od kwoty 82.000 zł od dnia 22 marca 2013r. do dnia zapłaty (żądanie zasądzenia odsetek od kwot 82.000 zł od dnia 22 marca 2013r. do dnia zapłaty uwzględnione zostało przez Sąd, albowiem decyzja pozwanego o odmowie wypłaty dalszej kwoty zadośćuczynienia i odszkodowania, jako kończąca proces likwidacji szkody powódki, została wydana w dniu 21 marca 2013r. Zatem od dnia następnego licząc dzień wydania decyzji pozwany pozostawał w opóźnieniu wiedząc już jakiej kwoty żąda powódka),

b/ od kwoty 57.000 zł od dnia 4 sierpnia 2018r. do dnia zapłaty - a nie jak żądała powódka od dnia rozszerzenia powództwa –pismo rozszerzające powództwo zostało złożone do Sądu w dniu 8 stycznia 2018r. (k. 188) zaś doręczone pozwanemu w dniu 3 lipca 2018r. a zatem 30 dniowy termin na zapłatę powyższej kwoty upływał w dniu 3 sierpnia 2018r. toteż w opóźnieniu w zapłacie pozwany pozostawał od 4 sierpnia 2018r. (k. 196), dlatego jedynie w tej części co do żądania odsetkowego za okres od stycznia do lipca 2018r. powództwo oddalono jak w pkt 3 sentencji wyroku.

Natomiast w przypadku kwoty 17.580 zł odsetki należą się:

a/ od kwoty 5.640 zł od dnia 22 marca 2013r. do dnia zapłaty (żądanie zasądzenia odsetek od kwoty 5.640 zł od dnia 22 marca 2013r. do dnia zapłaty uwzględnione zostało przez Sąd, albowiem decyzja pozwanego o odmowie wypłaty dalszej kwoty zadośćuczynienia i odszkodowania, jako kończąca proces likwidacji szkody powódki, została wydana w dniu 21 marca 2013r. Zatem w tym dniu pozwany miał już dostateczną wiedzę co do tego, by stwierdzić zasadność roszczeń powódki także w aspekcie ich wysokości, i od tej daty pozwany znajdował się w opóźnieniu co do zapłaty ww. kwoty uzasadniającym odpowiedzialność odsetkową),

b/ od kwoty 11.940 zł od dnia 4 sierpnia 2019r. do dnia zapłaty - a nie jak żądała powódka od dnia rozszerzenia powództwa –pismo rozszerzające powództwo zostało złożone do Sądu w dniu 8 stycznia 2018r. (k. 188), zaś doręczone pozwanemu w dniu 3 lipca 2018r. a zatem 30 -dniowy termin na zapłatę powyższej kwoty upływał w dniu 3 sierpnia 2018r. zatem w opóźnieniu w zapłacie pozwany pozostawał od 4 sierpnia 2018r. (k. 196), dlatego jedynie w tej części co do żądania odsetkowego za okres od stycznia do lipca 2018r. powództwo oddalono jak w pkt 3 sentencji wyroku.

Kwoty o jakie powódka rozszerzyła powództwo przewyższały kwoty zgłoszone przez W. P. w toku postępowania likwidacyjnego. Leczenie powódki było długotrwałe, z czasem ujawniły się dalsze skutki wypadku, trudne do uchwycenia, nawet dla powódki (np. dolegliwości bólowe). Dopiero w postępowaniu sądowym zostały wskazane dowodem z opinii biegłych wyczerpująco skutki wypadku a uszczerbek na zdrowiu został określony na 59%. Dopiero zatem przeprowadzone postępowanie dowodowe uzasadniało określenie należnego powódce zadośćuczynienia na poziomie 139.000 zł w konsekwencji czego odsetki za opóźnienie w zapłacie zasądzonej kwoty powinny być zasądzone od tej kwoty rozszerzonej (57.000 zł i 11.940 zł) od dnia następującego po upływie 30 dni od doręczenia pisma w którym powódka rozszerzyła powództwo.

O kosztach procesu orzeczono w pkt 4 i 5 sentencji wyroku na podstawie art. 98 k.p.c. obciążając nimi pozwanego w całości, albowiem powódka uległa tylko co do nieznaczonej części swojego żądania (częściowo co do odsetek). W związku z powyższym Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 7.899 zł tytułem zwrotu kosztów procesu jakie poniosła.

Powyższy wyrok zaskarżył częściowo pozwany, mianowicie w zakresie:

1/ kwoty zadośćuczynienia 58.000 zł., wraz z odsetkami ustawowymi od tej kwoty (objętej pkt 1 wyroku),

2/ ustawowych odsetek za opóźnienie naliczanych od niezaskarżonej kwoty zadośćuczynienia – 81.000 zł. za okres od 22 marca 2013r. do dnia wyrokowania wynoszących 43.247,34 zł. (objętej w pkt 1 wyroku),

3/ rozstrzygnięcia o kosztach procesu (objętych w pkt. 4 i 5 wyroku).

Na podstawie art. 368 § 1 pkt 2 k.p.c., zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

1/ naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 233 § 1 k.p.c., poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów, wyrażającej się w dowolnej ocenie zgromadzonego materiału dowodowego w sprawie - w sposób wybiórczy, bez jego wszechstronnego rozważenia, prowadzącej do niewłaściwego ustalenia rozmiaru krzywdy powódki i w konsekwencji przyjęcia, iż należne powódce zadośćuczynienie pieniężne winno stanowić kwotę wyższą niż 119.000 zł. (38.000 zł. wypłacone + 81.000 zł. uznane przez pozwanego),

2/ naruszenie prawa materialnego, tj. art. 445 § 1 k.c. w związku z art. 444 § 1 k.c., poprzez jego błędną wykładnię, polegającą na uznaniu sumy 177.000 zł za odpowiednią w rozumieniu tego przepisu - przy zasądzeniu kwoty 139.000 zł, w związku z wypłatą 21 marca 2013r. przez pozwanego kwoty 38.000 zł, podczas gdy rozmiar podlegającej wynagrodzeniu krzywdy powódki nie uzasadniał zasądzenia dodatkowego zadośćuczynienia pieniężnego w zaskarżonej wysokości,

3/ naruszenie prawa materialnego, tj. art. 481 § 1 i 2 k.c. w związku z art. 817 § 1 i 2 k.c., poprzez jego niewłaściwe zastosowanie, wyrażające się w przyjęciu, że zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę w ustalonej przez Sąd kwocie powinno zostać spełnione przez pozwanego w terminach przewidzianych tymi przepisami kodeksu cywilnego - przy zasądzeniu ustawowych odsetek od 22 marca 2013r., zgodnie z żądaniem pozwu, podczas gdy w realiach rozpoznawanej sprawy stanowi ono świadczenie, którego wysokość winna zostać ustalona według stanu obowiązującego dacie wyrokowania.

W oparciu o tak sformułowane zarzuty, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w związku z art. 368 § 1 pkt 5 k.p.c., wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku, poprzez:

1/ oddalenie powództwa w zaskarżonej części,

2/ rozstrzygnięcie o kosztach procesu przed Sądem I instancji zgodnie z art. 98 § 1 k.p.c., poprzez zasądzenie ich zwrotu od powódki na rzecz pozwanego, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Ponadto wniósł o zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje.

Fakty w sprawie zostały ustalone przez Sąd I instancji prawidłowo. Znajdują one w pełni uzasadnienie w zgromadzonym materiale dowodowym, nade wszystko w dokumentacji lekarskiej i opiniach biegłych sądowych.

Wprawdzie skarżący podniósł zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. ale jedynie w związku z zarzutem naruszenia art. 445 § 1 k.c. Z przedstawionej na jego uzasadnienie argumentacji jasno wynika, że nie podważa oceny dowodów czy ustalonych na ich podstawie faktów, lecz kwestionuje wysokość należnego zadośćuczynienia w okolicznościach faktycznych sprawy, zważywszy także na wypłatę już w marcu 2013r. zadośćuczynienia w kwocie 38.000 zł.

Z tych względów Sąd Apelacyjny przyjął za własne ustalone fakty i uczynił je integralną częścią dalszych rozważań.

W ich świetle na częściowe uwzględnienie zasługiwał zarzut naruszenia art. 445 §1 k.c.

Sąd I instancji ustalił należne powódce zadośćuczynienie na kwotę 177.000 zł (139.000 plus 38.000 zł).

Zgodzić się należy ze skarżącym gdy podnosi, że Sąd I instancji zasądzając kwotę 139.000 zł tytułem zadośćuczynienia nie uwzględnił należycie faktu, że już w marcu 2013r. (a więc ok. 6 lat wcześniej) powódka otrzymała z tego tytułu 38.000 zł. Skoro jak wynika z uzasadnienia wyroku, Sąd I instancji ustalał wysokość zadośćuczynienia według cen z 2013r., to winien jednak uwzględnić różnice w sile nabywczej pieniądza (jego rzeczywistej wartości), tak aby miarodajne mogło być odniesienie kwoty 38.000 zł do ostatecznie ustalonego zadośćuczynienia w wysokości 177.000 zł. Kwestia ta nie mogła pozostać obojętną, skoro np. kwota 38.000 zł odniesiona do przeciętnego wynagrodzenia z marca 2013r. do analogicznego miernika z marca 2019r. (data wydania wyroku) odpowiada kwocie ok. 51.600 zł. Nie jest to różnica bagatelna.

Nadto Sąd Apelacyjny podzielił częściowo argumenty skarżącego słusznie podkreślając fakt, że trwałe skutki wypadku nie są aż tak uciążliwe w życiu codziennym jakby to wynikało z zeznań powódki. Nie uniemożliwiły powódce nawiązywania normalnych związków towarzyskich czy bliskich z mężczyzną, kontynuowania nauki. Nie pozostawały w związku przyczynowym z przerwaniem ostatecznym nauki w dziennym liceum czy niemożnością poświęcenia całego czasu np. na aktywność zawodową.

Te ostatnie podyktowane były bowiem faktem zajścia w ciążę, potrzebą sprawowania opieki nad dzieckiem, nie zaś przeszkodami zdrowotnymi.

W ocenie Sądu Apelacyjnego należyte uwzględnienie wszystkich faktów w sprawie nakazywało ustalenie wysokości zadośćuczynienia na kwotę 150.000 zł. Różnica w kwocie 27.000 zł dowodziła rażącej niewspółmierności ustalonego przez Sąd I instancji zadośćuczynienia.

Dalej idące żądanie apelującego nie znajdowało uzasadnienia w faktach sprawy - ustalonym zakresie cierpień i trwałych skutków wypadku przy uwzględnieniu młodego wieku poszkodowanej.

Na częściowe uwzględnienie zasługiwał też zarzut naruszenia art. 481 § 1 i 2 k.c.

Z pewnością nie ma racji skarżący gdy usiłuje dowodzić, że w realiach sprawy ustalenie zadośćuczynienia możliwe było dopiero po przeprowadzeniu dowodów w toku procesu i co za tym idzie odsetki z tytułu opóźnienia w zapłacie winny być zasądzone od daty wyrokowania.

W tym względzie Sąd Apelacyjny co do zasady podziela stanowisko Sądu I instancji.

Umknęło jednak uwadze Sądu I instancji, że chociaż powódka w wezwaniu przedsądowym do pozwanego domagała się zadośćuczynienia w wysokości 120.000 zł, jednak wnosząc pozew 30 sierpnia 2013r. domagała się z tego tytułu dalszej kwoty już tylko w wysokości 60.000 zł z odsetkami od dnia 22 marca 2013r., a dopiero pismem procesowym z dnia 8 stycznia 2017r. doręczonym pozwanemu 3 lipca 2018r. rozszerzyła powództwo z tego tytułu o dalsze 79.000 zł tj. do kwoty 139.000 zł.

Odsetki z art. 481 § 1 k.c. przysługują w przypadku opóźnienia w zapłacie świadczenia pieniężnego w wysokości znanej dłużnikowi lub dającej się ustalić przez niego na podstawie podanych przez wierzyciela kryteriów oceny. Wiedza dłużnika w tym zakresie jest podstawą przypisania mu opóźnienia w zapłacie świadczenia pieniężnego. W przypadku szkody niemajątkowej wynikłej z uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia, której istotnym elementem są także cierpienia psychiczne trudno przyjąć, aby dłużnik miał lepszą wiedzę o zakresie i stopniu tej szkody od samego poszkodowanego. Skoro więc powódka po otrzymaniu zadośćuczynienia w wysokości 38.000 zł i własnej ocenie całokształtu sprawy zażądała pierwotnie dalszej kwoty w wysokości tylko 60.000 zł (a więc łącznie zadośćuczynienia w wysokości 98.000 zł), to nie sposób przyjąć bez naruszenia zasad logiki i doświadczenia życiowego, że pozwany pozostawał w opóźnieniu w zapłacie świadczenia w tej części, której powódka aż do doręczenia mu pisma z dnia 8 stycznia 2017r. już się nie domagała.

Z tej tylko przyczyny, Sąd Apelacyjny uwzględnił omawiany zarzut naruszenia art. 481 § 1 k.c. przyjmując za podstawę wysokość należnego zadośćuczynienia.

Mając na uwadze powyższe Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił częściowo zaskarżony wyrok jak w punkcie I. obniżając zasądzone dalsze zadośćuczynienie do kwoty 112.000 zł i obniżając kwoty od których zasądzone zostały odsetki za opóźnienie odpowiednio w pkt. Ia) do kwoty 60.000 zł i w pkt. Ib) do kwoty 52.000 zł. Na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację w pozostałej części jako bezzasadną.

Pomimo zmienionego wyniku postępowania przed Sadem I instancji, Sąd Apelacyjny nie znalazł podstaw do zmiany orzeczenia o kosztach procesu zważywszy na treść art. 100 zd.2 k.p.c. Powódka co do zasady wygrała proces i to w przeważającej części a niewątpliwie ustalenie ostatecznej wysokości zadośćuczynienia zależało od oceny sądu.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd orzekł na podstawie art. 102 k.p.c. mając na uwadze charakter sprawy.

Bogdan Wysocki Ewa Staniszevska Małgorzata Goldbeck-Malesińska